

Permiteți-mi să spun câteva lucruri în legătură cu Sfintele Sărbători în care ne aflăm! A rânduit Dumnezeu sărbătoarea cea mai mare, sărbătoarea sărbătorilor, Sfintele Paști, ca pe un semn de bucurie deosebită, care este proprie Bisericii Ortodoxe. Numai Biserica Ortodoxă are simțământul acesta al evenimentului cel mare care s-a petrecut prin Învierea Domnului Hristos. De aceea, până la Înălțarea Domnului, în fiecare duminică, Biserica repetă prăznuirea Învierii Domnului. Prima duminică după Înviere îi zice Duminica a doua... În carte se scrie oleacă necorect, „a doua după Înviere”... Nu e a doua după Înviere, e prima. Corect este „Duminica a doua a Învierii.”

Prima a fost Învierea propriu-zisă, următoarea este a doua Duminică de Înviere, și, tot așa, a treia Duminică de Înviere, a patra Duminică de Înviere... până la Înălțare. Și apoi, după Cincizecime, se numără duminicile după Rusalii. Cântarea de Înviere se repetă în fiecare duminică, se zice „Hristos a înviat!” La sfârșitul sfintei slujbe se repetă cântările și citirile deosebite pentru fiecare zi. În fiecare duminică și-n cursul săptămânii, pe lângă prăznuirea propriu-zisă a Învierii, se prăznuiesc niște evenimente deosebite. În prima duminică este arătarea Mântuitorului către cei doisprezece Apostoli... În a doua duminică, cea de astăzi, se prăznuiesc sfintele femei mironosițe, care au luat parte în chip deosebit la toate evenimentele acestea, la Sfintele Patimi și la Sfânta Înviere. Apoi, mai departe, vin duminici dedicate, pe rând, slăbănogului, samarinencei, orbului din naștere...

În duminica următoare, duminica de astăzi, este prăznuirea Sfintelor Mironosițe. Ele s-au arătat mai bărbătoase decât Apostolii, pentru că ele erau acelea care Îl însoțeau pe Mântuitorul pe drumurile propovăduirii, căci trebuia să se îngrijească cineva de hrană, de locuință... Și, atunci, sfintele femei se ocupau de asta. Bineînțeles printre ele era prezentă întotdeauna și Maica Domnului. Și, în timpul vieții, precum și în timpul Sfintelor Patimi, ele au fost alături de Mântuitorul. Atunci când mergea spre răstignire, ele erau acolo și plângeau.

Mântuitorul li s-a adresat lor: „Fiice ale Ierusalimului, nu mă plângeți pe mine, plângeți pentru voi, că... , dacă cu lemnul cel verde se întâmplă așa, ce se întâmplă cu cele uscate?” Ele au fost de față și la răstignire. Și s-au dus și de dimineață, încă noaptea devreme, când nu era încă lumină, la mormânt, pregătite. Trecuse sâmbăta sărbătorii, și ele au pregătit untdelemn ca să ungă trupul Lui. Era tradiția evreiască. Mântuitorul a fost îmbălsămat, înfășurat cu fâșii îmbibate cu miresme deosebite, cum era obiceiul. Credeau că trupul, totuși, se strică, putrezește. Și, ca să nu putrezească, îl ungeau cu untdelemn. Sfântul Grigore Palama are un cuvânt, o vorbă legată de Mironosițe, în care spune că, deși nu se spune expres, concret, în sfânta Evanghelie, cea care a văzut întâi Învierea, în mod normal, a fost Maica Domnului.

Biserica le prăznuiește în chip deosebit pentru bărbăția pe care au avut-o. Apostolii erau bărbați și oameni mai tari. Bărbatul este, de obicei, mai rezistent, mai tare, mai bărbătos... Dar ei s-au înspăimântat și au fugit și s-au împrăștiat. Numai ele, femeile, mai slabe, nu s-au jenat din pricină că erau urmărite permanent. Au fost prezente la Răstignire și toate evenimentele acelea... Nu s-au speriat de iudeii care au pus și pază la mormânt ca nu cumva să se creadă L-au furat... Nu s-au temut de toate primejdiile la care se expuneau, fiindcă erau de față... Pentru această bărbăție, lor li S-a arătat întâi Mântuitorul după Înviere și ele au fost primele vestitoare ale Învierii. În cuvântul de astăzi, dacă ați auzit, s-a pomenit despre bărbăție, despre mărinimie, despre măreția sufletească pe care au avut-o mironosițele în felul în care s-au comportat în împrejurările acelea teribile, înfricoșate, prin care trecea Domnului.

Bărbăția este una dintre virtuțile naturale. Virtuțile cele sufletești, creștinești, sunt împărțite în două părți: virtuți naturale și virtuți teologice. Virtuți naturale sunt cele pe care le poate face omul cu puterile lui firești, naturale, dăruite de Dumnezeu, iar virtuțile teologice sunt daruri mai deosebite. Virtuțile naturale sunt patru: înțelepciunea, bărbăția, dreptatea și cumpătarea. Iar celelalte, mai înalte, sunt trei: credința, nădejdea

și dragostea. Cele patru naturale le poate face omul cu puterile firești pe care le are. Să fie drept, să nu profite mai mult pentru sine decât pentru altcineva, sunt lucruri firești, normale, pentru un om cinstit. Să fie înțelept, adică deștept, să-și dea seama ce lucruri sunt bune și care sunt rele, omul cu mintea sănătoasă înțelege în mod firesc lucrurile acestea și se ferește de rău. „*Fugi de rău și fă binele!*”⁶⁵

Cumpătarea este măsura cea dreaptă a lucrurilor în toate împrejurările vieții: în hrană, îmbrăcăminte, locuință și în toate celelalte. Dacă există o depășire, un abuz a ceea ce este măsură, o trecere peste măsură, atunci avem de-a face cu patima. Omul cinstit și luminat la minte este cumpătat.

Bărbăția este această putere sufletească pe care trebuie să o aibă omul pentru ca să facă binele. În lumea aceasta, pentru săvârșirea binelui sunt mulțumiri nesfârșite. Puterile răului se împotrivesc, omul care vrea să facă binele trebuie să pună energie, putere, să se străduiască puținel, să fie bărbătos. De aceea bărbăția este considerată o virtute elementară, simplă, pe care trebuie să o aibă omul, în vederea împlinirii corecte a treburilor și a vieții sale creștinești. Bărbatul e considerat ca om mai tare în puterea lui, în cele firești, naturale. Omul lipsit de bărbăție, slăbănog, neputincios, rămâne dator față de cele ce le are de făcut. În toate împrejurările vieții este bine să fii corect. Noi suntem într-o familie duhovnicească. Ca să meargă bine obștea aceasta, e necesar să-și facă toți oamenii datora conștiincios, să se sârguiască, să fie cu răspundere și cu simțire de conștiință pentru bunul mers al obștii. Uneori sunt oboseli, alteori sunt piedici, alte împrejurări, dar oamenii cinstiți nicio dată nu pun neputințele și slăbiciunile lor înaintea bunului obștesc. Așa spun toți Sfinții Părinți. Și așa se și cuvine. Bărbăția e străduința aceasta a omului să fie cinstit, să fie corect, să împlinească datoriile lui, fără pogorământ, fără împuținare. Numai așa merge și se dezvoltă și crește cuviincios.

Nu se cer nu știu ce ajutoare speciale, aceste lucruri sunt înnăscute în firea omului. La țară, omul gospodar, care vrea să-i meargă casa bine, se străduiește în toate chipurile ca să aibă ce mânca copiii și așa mai departe. Deci sunt aici niște osteneli. Și în viața mea personală spirituală, ca să fiu în rânduială trebuie să fac niște eforturi. Nici nu-ți primești răsplata de la Dumnezeu dacă nu faci eforturi. E o mare greșală să ne închipuim că putem fără osteneală. O virtute câștigată fără osteneală este ca un corp mort, ca un făt mort, care nu trăiește. N-are nici o valoare! Acum, peste tot, totul s-a slăbănogit. Și așa-zisul modernism și confortul acesta care vine peste oameni, ca să se întărească cu năravurile din lumea din afară, e foarte dăunător. Toate acestea slăbănogesc puterea voinței omului, a virtuții omului. Omul se complace numai în cele trupești, iar cele duhovnicești sunt neglijate, sunt puse pe planul al doilea sau sunt neglijate complet. Nu se poate ajunge așa la mântuire! Bunurile câștigate de Sfinții Părinți rămân bunuri valabile în vecii vecilor. Și, pentru că sunt făcute și câștigate cu puterea Duhului Sfânt, ei rămân în modestia și simplitatea bărbăției demne de cele duhovnicești. Trebuie să le avem și noi, încă de aici, dacă vrem să nădăjduim să le avem de partea cealaltă. Cu realizările acestea pământești nu intrăm. Ele nu contribuie la prefacerea noastră sufletească. Intrăm după felul în care ne-am

prefăcut duhovnicește, în care ne-am schimbat, ne-am îmbunătățit, ne-am înduhovnicit... Cu bunurile care ne prefac, cu acelea intrăm. Cu cele materiale, pe care le face toată lumea, nu ne prefacem duhovnicește, ci cel mult ne îmbunătățim trupește, spre cele din afară. Sufletește nu numai că nu ne îmbunătățim, ci, dimpotrivă, coborâm, scădem, revenim la lumea aceasta din afară. Aceasta trăiește într-o societate de consum, numai pentru cele materiale, se găsește la o limită înfricoșătoare. Și lumea cade din groapă în groapă. Noi să fim cu multă băgare de seamă! În viața personală, mă îngrijorează această stare de slăbănogală față de care rămânem nepăsători. De atâtea ori v-am spus... Mai e puțin și începe slujba, dar fratele tot în casă e, tot nu pornește din casă... „Păi ce faci, măi frate? Ți-am spus de zece mii de ori!” E rușinos ca să folosești mijloace dintr-acestea, de constrângere. Nu se poate să facem asta cu oamenii conștienți, numai la animale folosești bățul. Sunt și alte mijloace de constrângere: canoane, pedepse, socoteli de-astea. Nu putem face lucrul lui Dumnezeu cu constrângere și cu silnicie. Aici e greșeala foarte mare care se face. Considerăm că cele ale rânduielii nu sunt ale noastre, că sunt lucruri impuse din afară... Mi-apar ca niște reguli cu care eu nu sunt de acord și, atunci, ele mă constrâng, îmi constrâng voința și libertatea. Și, omului îi vine greu să își lase silită libertatea, pentru că el ar vrea să facă ce vrea. Foarte mare greșală, să știți, extrem de mare greșală! Ajung să mă lipsesc permanent de mijloacele care mă pot prefăce și să mă preschimbe pentru veșnicie, pentru viața veșnică.

Dumnezeu ne-a dat să trăim sărbătorile cu liniște, cu pace, aici... E așa de tristă și nenorocită situația lumii, încât toți oamenii credincioși se înspăimântă. Să ne străduim să ne îmbunătățim viața sufletească! Nu ne atrag lucrurile duhovnicești! Sfântul Maxim spune să ne alipim de Dumnezeu cu sufletul, cu multă evlavie și cu dor. Păi, unde e multa evlavie și dorul de Dumnezeu, dacă mie mi-e silă în biserică. Unii de-abia așteaptă să se termine slujba, alții pleacă înainte de terminarea slujbei, alții vin mai târziu, alții în timpul slujbei pleacă și se duc pe la chilie. Sunt niște lucruri atât de îngrijorătoare pentru viața noastră sufletească... Ce semănăm, aia o să culegem. Măine, poimăine ne vine rândul la fiecare. Să știți, cu ce am adunat aici, cu ce-am făcut și am pus, cu aceea ne ducem dincolo. Și, dacă nu am pus nimic, nu ne ducem dincolo. Să ne străduim, și cu ajutorul lui Dumnezeu, să ne învrednicim. Pentru asta trebuie să ne ostenim. Nu se poate câștiga altfel, trebuie să ne biruim neputințele trupesti, să câștigăm evlavie și dor de Dumnezeu. În Biserică, avem această ocazie. Să te rogi în ceasurile serii... „*Doamne, Isuse Hristoase...*” Avem permanent ocazia să ne îngrijim sufletește, să ne îmbărbătăm sufletește. La chilie. Nu ne mântuim cu vorbărie multă și cu celelalte lucruri, care sunt așa de păgubitoare și inutile și nefolositoare și de care nu reușim să ne izbăvim. Să fugim la chilie ca cerbul după izvoare de apă⁶⁶... Să ajung iar în chilie, să pun mâna pe o carte, să-mi fac o rugăciune. Avem treburi ușurele. Dar cât de grele ar fi treburile, oricare ar fi ele, asta e fără importanță pentru om, în raport cu problema mântuirii și desăvârșirii noastre.

De aceea, să deprindem virtutea asta, a bărbăției! Să fim mai bărbătoși, părinților! Să luăm aminte la rânduielile acestea, ale sufletului! Să fim mai conștienți, să ne gândim mai serios la ele! Trece vremea, se duce mâine poimâine fiecare și dacă nu ne-am obișnuit de pe acum să ne hrănim și să ne împlinim cu astelalte, nu ne mai obișnuim dincolo. Dacă rămânem așa, seci și uscați și fără vlagă, la sfârșit, vai de noi! E scurt timpul... Trebuie să fie permanent programul acesta duhovnicesc! Și avem de citit cărți bune, frumoase... Să citim, să nu ne irosim timpul, să fim mai bărbătoși în ceea ce privește viața noastră duhovnicească, așa cum suntem cu cele gospodărești. Fiecare să-și facă treaba, oriunde o are, la bucătărie, încolo, încoace, prin grădină, pe unde este. Să purtăm în aceeași măsură grijă și pentru împlinirea cea duhovnicească, pentru că nu se compensează treburile din afară cu cele duhovnicești. Cele din afară sunt pentru trup.